

Výstupy projektů OP VVV a autorské právo

Právní analýza a návrh možného řešení (externí verze)

Úvod

Na úvod si autoři této analýzy dovoluují upozornit, že tato analýza nemá právní povahu odborného vyjádření podle § 105 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů anebo znaleckého posudku podle § 27 a násl. zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů a představuje **soubor názorů a doporučení autorů** určených především k prohloubení aktuálně probíhající diskuse ohledně licencování výstupů projektů OP VVV.

Obecně je problematiku práv duševního vlastnictví chránící předměty ochrany, zejména pak nejčastěji autorské právo chránící autorské dílo, potřeba diskutovat a řešit již ve fázi samotné přípravy projektu před vznikem jednotlivých výstupů projektů, a to s ohledem na možnosti jejich budoucího užívání a licencování.

Konkrétně je pak nutno řešit tyto otázky zejména v následujících situacích:

- a) **při vytváření výstupů** – tj. ošetřit, zda a jakým způsobem jsou ve výstupech užívány předměty ochrany třetích stran (např. cizí grafická díla, obrázky, fotografie),
- b) **při zpřístupňování výstupů** – tj. adekvátně v souladu s Rozhodnutím o poskytnutí dotace a příslušnými dotačními pravidly zpřístupnit a licencovat vzniklé výstupy.

Jak bude rozvedeno níže, je nutno upozornit, že způsob použití předmětů ochrany při přípravě výstupů projektu pak může ovlivňovat způsob jejich zpřístupňování a licencování.

Před vytvářením výstupů projektů doporučujeme prostudovat, kromě příslušné obecné zákonné úpravy (občanský zákoník, autorský zákon) a relevantních projektových dokumentů týkajících se této problematiky (tj. zejména pak OP VVV Pravidla pro žadatele a příjemce – obecná část a příslušné smluvní dokumenty (např. smlouva o poskytnutí dotace), taktéž níže uvedené materiály, neboť obsahují základní srozumitelné shrnutí problematiky a též odpovědi na

nejčastější otázky.

- Autorský zákon – použití děl jiných autorů ve výuce
https://is.muni.cz/elportal/a_zakon/
- Autorský zákon – často kladené dotazy
https://is.muni.cz/elportal/a_zakon/faq/
- MYŠKA, Matěj, Radim POLČÁK, Libor KYNCL, Jaromír ŠAVELKA a Iveta SVIRÁKOVÁ. Veřejné licence v České republice. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 189 s. 2.0. ISBN 978-80-210-7193-3. https://is.muni.cz/repo/1203341/Myska_et_al._-Verejne_licence_2.0_-_online.pdf
- Webové stránky organizace Creative Commons – www.creativecommons.cz

Je nutno též upozornit, že užívání předmětů ochrany třetích stran spolu vždy inherentně nese jistou míru právního rizika, a to z důvodu výkladové nejistoty, a ne příliš rozvinuté judikatorní praxe v České republice. Ideálním řešením je tak předměty autorskoprávní ochrany třetích stran **vůbec nepoužívat** a výstupy vytvářet tak, aby byla v rámci nich užitá pouze díla, ke kterým sám autor výstupu či jeho zaměstnavatel vykonává příslušná potřebná práva.

Pokud je již nutné užít předměty ochrany třetích osob, je vždy vhodné **minimalizovat míru rozsahu užití**. Jakékoli užití na základě zákonných licencí (výjimek a omezení autorského práva) totiž podléhá tzv. trojkrovému testu (§ 29 autorského zákona), který dovoluje užití pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem a pouze tehdy, pokud takové užití předmětu ochrany není v rozporu s běžným způsobem užití předmětu ochrany a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv (podrobně viz níže).

Ad a) Vytváření výstupů

Obecně lze cizí předmět ochrany užít (tj. rozmnožovat, zpřístupňovat veřejnosti online) jen v případech, kdy to:

1. dovolí nositel práv (autor či jiná osoba) – a to zejména prostřednictvím individuální „smluvní“ licence“ nebo i tzv. veřejných licencí (např. Creative Commons)
2. dovolí zákon (zejména autorský zákon) – a to na základě tzv. zákonných licencí (např. citační licence - § 31 autorského zákona)

Situace ad 1. (dovolí nositel práv)

V tomto případě se jedná o užití předmětu ochrany se souhlasem nositele práv, resp. osoby oprávněné takto jednat. Licenci neboli oprávnění k užití předmětu ochrany, je nutno rozlišovat individuální a veřejnou.

U **individuální licence** je nutno respektovat podmínky této licence, kterou udělil nositel práv zpravidla na základě písemné smlouvy. Rozhodnutí o poskytnutí dotace poté říká, že v případech, kdy je držitelem autorských práv či práv s nimi souvisejících k dílu nebo jinému předmětu ochrany třetí osoba a tyto vznikly na základě zakázky nebo objednávky s použitím příslušných dotačních prostředků, je nutno se s touto osobou smluvně dohodnout, že bude umožněno užívání vzniklých předmětů autorskoprávní ochrany za podmínek Creative Commons, tedy stejně jako je povinen dle rozhodnutí o poskytnutí dotace učinit sám příjemce

dotace (k tomu viz níže ad b), a to stejného typu (tj. pokud bude výstup příjemce dotace jako celek licencován např. za licenčních podmínek CC BY International 4.0, musí být za stejných podmínek licencován i dílčí předmět ochrany odřetený z dotačních prostředků např. na základě zakázky nebo objednávky).

V případě užití díla na základě tzv. **veřejné licence** jde o užití předmětu ochrany v souladu s veřejně dostupnými licenčními podmínkami. Nejznámějšími z nich jsou licenční podmínky Creative Commons, které se vyskytují v různých druzích a verzích.¹ Při využití je nutno vždy respektovat tyto podmínky, tedy zejména uvádět název díla, autora, resp. nositele práv, zdroj, jakož i druh a verzi licencí Creative Commons a odkaz na ni. Dále je nutno si uvědomit, že nelze předmět ochrany „přelicencovat“, tj. zpřístupňovat je za jiných licenčních podmínek, než byly zveřejněny a ani podlicencovat, tj. udělovat další oprávnění k užití. U veřejných licencí vždy nabývá nabyvatel oprávnění k užití předmětu ochrany přímo od originálního nositele práv k němu, nikoliv od jiných nabyvatelů.

Je nutno ovšem upozornit na riziko související s využíváním takto online dostupných materiálů. Zpravidla totiž nikdo negarantuje, že takto zpřístupněné předměty ochrany skutečně byly zpřístupněny osobou, která je k tomu oprávněna. Zejména užívání fotografií není bez rizika – byly již zaznamenány případy, kdy ve výsledném díle bylo použita fotografie dostupná ze stránky www.flickr.com, kde byla zpřístupněna k užití pod licenčními podmínkami Creative Commons, ale následně byly zástupcem nositele práv vymáhány exorbitantní částky za neoprávněné užití. Nelze tedy vyloučit, že někdo někde zveřejní fotografii pod Creative Commons, ale jelikož není nositelem daných práv, resp. není autor ani vykonavatel majetkových práv k dílu, tak učiní neoprávněné a takové užití, i další následné užití, může způsobit nositeli práv újmu.

Teoreticky nic nebrání tomu, užívat i odlišné verze a druhy licencí, než budou použity u výstupů projektů – je nutno ovšem opět respektovat všechny tyto odlišné podmínky a adekvátně uvádět původ u všech takto užitých předmětů ochrany, jakož si i např. uvědomovat dopady licenčního prvku SA, pokud se bude jednat o zpracování díla.² Z hlediska praktické jistoty ale od tohoto postupu **důrazně odrazujeme a doporučujeme** užívat pouze takové předměty ochrany, které jsou licencované za stejných podmínek, jako budou licencovány výstupy projektu, tj. buď CC BY 4.0 International nebo CC BY-SA 4.0 International.

Situace ad 2. (dovolí zákon)

Autorský zákon upravuje okruh situací, kdy lze předmět ochrany užívat bez souhlasu nositele práv. V kontextu vytváření výstupů projektů je relevantní ustanovení § 31 autorského zákona, které zakotvuje tři bezúplatné **citační zákonné licence**, dovolující za specifikovaných podmínek užití cizího díla (tyto zákonné licence se vztahují i na jiné předměty ochrany, s výjimkou počítačových programů a databází chráněných zvláštním právem pořizovatele databáze). Opět lze zopakovat, že i tyto zákonné licence podléhají tříkrokovému testu dle § 29 autorského zákona, který aplikaci zákonných licencí omezuje tím, že vymezuje tři požadavky, jež je nutné vždy kumulativně naplnit proto, aby bylo danou zákonnou licenci možno aplikovat. Předně, daná zákonná licence musí být stanovena přímo zákonem. Dále, užití díla na základě zákonné licence nesmí být v rozporu s běžným způsobem užití díla. Konečně, užitím díla na základě zákonné licence nebyly nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

Citační zákonné licence se dělí na:

- **tzv. „malou“ citaci** (§ 30 odst. 1 písm. a) autorského zákona) – umožňuje užití výňatků

¹ V detailech k veřejným podmínkám Creative Commons a jejich užívání viz výše uvedené materiály.

² Nelze tak např. zpracovávat předměty ochrany dostupné k užití za licenčních podmínek Creative Commons s licenčním prvkem ND, který toto zakazuje; dále je např. nutno počítat s tím, že pokud je zvuková nahrávka zpřístupněna k užití za licenčních podmínek Creative Commons s licenčním prvkem SA a tato nahrávka je využita k „podbarvení“ pohyblivých se obrazů (typicky audiovizuálního díla, či videoklipu) je nutno i tento celý sdílet za stejných podmínek.

z jiných děl či předmětů ochrany, ale pouze v jiném vlastním díle, avšak i pro komerční účely. Jedná se typicky o citaci úryvků textů v jiném autorském textu nebo např. v prezentaci. Zákon nekvantifikuje, jakou část díla či předmětu ochrany je možné užít, pouze stanoví, že dílo či předmět ochrany lze užít v odůvodněné míře. V tomto případě je tedy nutno řídit se oborovými zvyklostmi a, jak již bylo uvedeno, mít na paměti výše uvedený restriktivní trojkrokový test.

- **tzv. „velkou“ citaci** – umožňuje užít výňatky, i drobná celá díla (báseň, aforismus, grafika, jednoduchý obrázek) či jiné předměty ochrany, ovšem pouze „pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem“ (§ 30 odst. 1 písm. b) autorského zákona). Typicky tak lze citovat výňatky a drobná díla v odborných knihách či časopiseckých článcích.
- **tzv. „výukovou“ citaci** – umožňuje užití díla či předmětu ochrany bez souhlasu „při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu“ (§ 30 odst. 1 písm. c) autorského zákona). Ze samotného textu zákona je patrné, že plně nereflektuje realitu moderního vyučování, které není založené pouze na pasivním ilustrování probíraných jevů ad hoc, ale na aktivní participaci studentů, jakož i moderním e-vzděláváním neomezeném pouze dobou „frontální výuky“. Při propagovaném restriktivním výkladu ale nelze z důvodu opatrnosti než uzavřít, že na základě této zákonné licence lze užívat díla či předmětů ochrany jen **při přímé výuce** (byť by se jednalo např. o „live on-line“ distanční videokurzy) a **nikoliv pro vytváření vzdělávacích materiálů**, tedy výukových pomůcek, jejichž součástí by byla jiná celá, nikoliv drobná, díla.

Ve všech případech je ale třeba, „nutno uvést, je-li to možné, jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen“, resp. nutné identifikační údaje u jiných předmětů ochrany (viz § 31 autorského zákona). Vlastní citování pak musí proběhnout v souladu s běžnými citačními standardy a normami, v rámci dané instituce pak rovněž v souladu s příslušnými interní předpisy a směrnicemi dané instituce.

Důležité je rovněž vyjasnit si vztah smluvních a zákonných licencí – zákonné licence (jako výše uvedená citační) se „prosadí“ i vůči „veřejným licencím“ např. právě Creative Commons, tzn. z díla, které je zpřístupněno pod určitými „veřejnými licencemi“ např. pod Creative Commons, lze citovat na základě zákonné citační licence, přičemž nedochází k porušení práv plynoucích z veřejných licencí.

Výše uvedené platí i zrcadlově, tedy že i v předmětech ochrany, které jsou zpřístupněné k užití za některých z těchto veřejných licenčních podmínek, např. Creative Commons, lze citovat jiné předměty ochrany, avšak při dodržení výše uvedených zákonných požadavků zákonné citační licence. Zejména je, jak uvádí § 31 autorského zákona, nutno uvést výše uvedené identifikační údaje.

Samozřejmě, pokud by byly v rámci výstupů užívány nehmotné statky, které nejsou autorskoprávně chráněny (jako např. volné dílo nebo jiný výtvar nechráněné autorským zákonem), netřeba výše uvedené autorskoprávní otázky řešit – jen je nutno splnit nutné zákonné podmínky k užití volného díla.

Ad b) Zpřístupňování výstupů

V souladu s Rozhodnutím o poskytnutí dotace³ je: „Příjemce ... povinen díla a jiné předměty ochrany chráněné autorskými právy a právy s nimi souvisejícími, v případě, že při jejich vzniku byly alespoň částečně použity prostředky této dotace, licencovat licenci Creative Commons 4.0 ve variantě BY nebo BY-SA. Tuto licenci je Příjemce povinen v souladu se zněním licenční smlouvy připojit k dílu či jinému předmětu ochrany bez zbytečného odkladu po jeho vzniku a toto dílo či jiný předmět ochrany dát k dispozici veřejnosti takovým způsobem, aby k němu měl každý neomezený a bezplatný dálkový přístup a bylo mu umožněno dílo dále sdílet a jinak užívat v souladu se zvolenou licencí.“

Prakticky to znamená, že k výstupům projektu je potřeba vždy zpřístupnit za licenčních podmínek Creative Commons (viz kapitola „Praktické shrnutí“), resp. z právního pohledu podat k výstupu návrh na uzavření licenční smlouvy směřující vůči neurčitému okruhu osob s tím, že obsah smlouvy bude určen odkazem na veřejně známé licenční podmínky *Creative Commons BY 4.0 International* (dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), resp. *Creative Commons BY-SA 4.0 International* (dostupné z: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>). Příslušný výstup je nutno řádně identifikovat, tj. aby bylo jasné, k čemu je tato nabídka skutečně podávána. Je nutno zdůraznit, že udělení licence za licenčních podmínek Creative Commons je principiálně konstruováno jako **neodvolatelné**, neboť jakmile jednou plně předmět ochrany zveřejníte, již ztrácíte nad jeho šíření kontrolu.

Rozhodnutí, jaký druh licenčních podmínek bude využit činí osoba, která je oprávněná vykonávat autorská práva. U zaměstnaneckého díla jde zpravidla o zaměstnavatele, pokud nemá tento upraveno vnitřními předpisy jinak. Vnitřní předpisy pak zpravidla určují, kterému konkrétnímu zaměstnanci zaměstnavatel dané pravomoc náleží.

a) Informace o CC BY 4.0 International

CC BY 4.0 International jsou veřejně dostupné licenční podmínky, které stanovují podmínky, za kterých lze předmět ochrany užit. Tyto podmínky je nutno respektovat – v případě jejich nedodržení se jedná o zásah do autorského práva. CC BY 4.0 International tak uživateli stanovují určitá oprávnění a stanovují určité povinnosti.

CC BY 4.0 International **opravňují** uživatele předmět ochrany „sdílet“, tzn. rozmnožovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti online. Zároveň lze předmět ochrany zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) či modifikovat – pozměňovat či doplňovat. Umožňuje také licencovaný předmět ochrany nebo jeho část zpracovat s jiným předmětem ochrany (kreativně modifikovat, upravovat a vytvářet z něj nové předměty ochrany). Na předmětech ochrany zpřístupňovaných pod licenčními podmínkami CC BY 4.0 International mohou osoby odlišné od nositele práv i vydělavat. Úplata ovšem není poskytována za oprávnění předmět ochrany užit (ten je stále dostupné pod CC BY 4.0 International), ale např. za přidané služby či nosič.

CC BY 4.0 International **stanovují povinnosti** uživatele uvádět původ předmětu ochrany (tj. název, autora či nositele práv, zdroj a odkaz na licenci). Autorskoprávní režim nového předmětu ochrany vzniklého zpracováním původního předmětu ochrany nemá vliv na původní předmět ochrany zpřístupněném pod CC BY 4.0 International.

Jak již bylo uvedeno, CC BY 4.0 International **nijak neomezuje zákonné licence**, zejména ne tu citační. Citováním části z předmětu ochrany zpřístupněného pod těmito licenčními

³ Aktuálně dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/download/file4887.pdf>

podmínkami nevzniká citujícímu povinnost zpřístupnit předmět ochrany, v němž byla citace použita, za stejných licenčních podmínek.

CC BY 4.0 International se vztahují **výlučně na licencovaný předmět ochrany**. Je možné, že určité části obsahu jsou užity na základě zákonných licencí nebo licencí s třetími stranami. Tyto části pak nelze užít za podmínek CC BY 4.0 International.

CC BY 4.0 International **nevylučují autorskoprávní ochranu**, nároky z ní plynoucí či realizaci osobnostních a majetkových práv.

Praktické důsledky

Zpřístupnění předmětu ochrany pod veřejnými licenčními podmínkami *CC BY 4.0 International* má mj. tyto autorskoprávní důsledky:

- **kdokoliv je oprávněn předmět ochrany:**
 - sdílet – tedy rozmnožovat, tisknout (např. pomocí P2P sítí, nahrávání na file-hostingové servery či zveřejnění na vlastních webových stránkách)
 - zpracovávat (např. překládat)
 - a to i pro komerční účely
- **takto oprávněný uživatel je povinen při užívání:**
 - uvádět původ, tj. uvádět autora/nositele práv, název, zdroj, popř. ve formě, jakou autor/nositel práv zvolil, a odkaz na licenční podmínky CC BY 4.0 International
 - pro lepší zapamatování informací, které je nutno uvést, lze použít akronym TASL
 - T – title (název),
 - A – author (autor, potažmo nositel práv či pořizovatel databáze),
 - S – source (zdroj),
 - L – license (licence) - odkaz na plné znění veřejných licenčních podmínek CC BY 4.0 – v tištěných publikacích je nutno uvádět i URL odkaz
 - zachovávat tuto licenci při užívání (resp. ji neodstranit)
- **předmět ochrany:**
 - bude vždy dostupný ostatním -> nově vytvořený obsah (vzniklý tvůrčím zpracováním původního předmětu ochrany) lze „uzavřít“ do standardního ochranného režimu autorského práva, není nutné ho zpřístupňovat pod CC BY 4.0 International
 - lze nahrát do e-learningu
 - lze ukládat do oborových a institucionálních repozitářů
 - lze užít i pro komerční účely.

b) Informace o CC BY-SA 4.0 International

CC BY-SA 4.0 International jsou veřejně dostupné licenční podmínky, které stanovují podmínky, za kterých lze předmět ochrany užít. Tyto podmínky je nutno respektovat – v případě jejich nedodržení se jedná o zásah do autorského práva. CC BY-SA 4.0 International tak uživatelé stanovují určitá oprávnění a stanovují určité povinnosti.

CC BY-SA 4.0 International **opravňují** uživatele předmět ochrany „sdílet“, tzn. rozmnožovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti online. Zároveň lze předmět ochrany zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) či modifikovat – pozměňovat či doplňovat. Umožňuje také

licencovaný předmět ochrany nebo jeho část zpracovat s jiným předmětem ochrany (kreativně modifikovat, upravovat a vytvářet z něj nové předměty ochrany). Na předmětech ochrany zpřístupňovaných pod licenčními podmínkami CC BY-SA 4.0 International mohou osoby odlišné od nositele práv i vydělavat. Úplata ovšem není poskytována za oprávnění předmět ochrany užít (ten je stále dostupný pod CC BY-SA 4.0 International), ale např. za přidané služby či nosič.

CC BY-SA 4.0 International **stanovují povinnosti** uživatele uvádět původ předmětu ochrany (tj. název, autora či nositele práv, zdroj a odkaz na licenci) a zpřístupňovat, resp. sdílet předmět ochrany vzniklé zpracováním původního předmětu ochrany za stejných licenčních podmínek. Stejně tak užití původního předmětu ochrany bez jeho zpracování nezakládá povinnost licencovat nový předmět ochrany, v němž byl původní předmět ochrany užít za stejných licenčních podmínek. Autorskoprávní režim nového předmětu ochrany ovšem nemá vliv na původní předmět ochrany zpřístupněné pod CC BY-SA 4.0 International.

Jak již bylo uvedeno, CC BY-SA 4.0 International **nijak neomezuje zákonné licence**, zejména ne tu citační. Citováním části z předmětu ochrany zpřístupněného pod těmito licenčními podmínkami nevzniká citujícímu povinnost zpřístupnit předmět ochrany, v němž byla citace použita, za stejných licenčních podmínek.

CC BY-SA 4.0 International se vztahují **vylučně na licencovaný předmět ochrany**. Je možné, že určité části obsahu jsou užity na základě zákonných licencí nebo licencí s třetími stranami. Tyto části pak nelze užít za podmínek CC BY-SA 4.0 International.

CC BY-SA 4.0 International **nevylučují autorskoprávní ochranu**, nároky z ní plynoucí či realizaci osobnostních a majetkových práv.

Praktické důsledky

Zpřístupnění předmětu ochrany pod veřejnými licenčními podmínkami CC BY-SA 4.0 International má mj. tyto autorskoprávní důsledky:

- **kdokoliv je oprávněn předmět ochrany:**
 - sdílet – tedy rozmnožovat, tisknout (např. pomocí P2P sítí, nahrávání na file-hostingové servery či zveřejnění na vlastních webových stránkách)
 - zpracovávat (např. překládat)
 - a to i pro komerční účely
- **takto oprávněný uživatel je povinen při užívání:**
 - uvádět původ, tj. uvádět autora/nositele práv, název, zdroj, popř. ve formě, jakou autor/nositel práv zvolil, a odkaz na licenční podmínky CC BY-SA 4.0 International
 - pro lepší zapamatování informací, které je nutno uvést, lze použít akronym TASL
 - T – title (název),
 - A – author (autor, potažmo nositel práv či pořizovatel databáze),
 - S – source (zdroj),
 - L – license (licence) - odkaz na plné znění veřejných licenčních podmínek CC BY-SA 4.0 – v tištěných publikacích je nutno uvádět URL odkaz
 - zachovávat tuto licenci při užívání (resp. ji neodstranit)
- **předmět ochrany:**
 - bude vždy dostupný ostatním -> ani nově vytvořený obsah (vzniklý tvůrčím

zpracováním původního předmětu ochrany) nelze „uzavřít“ do standardního ochranného režimu autorského práva, bude muset být vždy dostupné pod CC BY-SA 4.0 International

- lze nahrát do e-learningu
 - lze ukládat do oborových a institucionálních repozitářů
 - lze užít i pro komerční účely.
- V případě využití licence **s licenčním prvkem SA (tedy „Share Alike“)** je zajištěno to, že jakýkoli zpracovaný předmět ochrany, který vznikne na základě takto licencovaného výstupu projektu musí být zpřístupněn pod stejnými licenčními podmínkami (zjednodušeně SA = share alike = sdílejí stejně = co vytvoříš zpracováním z SA předmětu ochrany musí být taky SA). To zajišťuje jistou „kontinuitu dostupnosti“ a otevřenost dalších předmětů ochrany vycházejících z výstupů projektu. Z těchto důvodů **lze doporučit využití právě licenčních podmínek Creative Commons BY-SA 4.0 International.**

c) Použití Creative Commons a práva třetích osob

Jak již bylo uvedeno výše, je v případech, kdy je držitelem autorských práv či práv s nimi souvisejících k dílu nebo jinému předmětu ochrany, které vznikly např. na základě zakázky nebo objednávky s použitím prostředků této dotace, třetí osoba odlišná od původního příjemce dotace, je příjemce dotace povinen si s touto osobou smluvně sjednat, aby tato osoba připojila k dílu nebo jinému předmětu ochrany, jež vytvoří, licenci Creative Commons, a to za stejných podmínek jako je dle rozhodnutí povinen příjemce dotace – tj. aby i tyto „externí“ předměty ochrany byly dostupné k užití za licenčních podmínek Creative Commons.

Dále je nutno upozornit, že je potřeba zajistit, aby k **dílčím předmětům ochrany** (např. obrazová či fotografická dokumentace), které jsou ve výstupech projektů užitý na základě smluvní licence s třetí stranou (a to i veřejně), byly tyto řádně identifikovány a byly u nich splněny smluvní podmínky (tj. v případě předmětů ochrany užitých za licenčních podmínek Creative Commons uvést původ – tedy údaje předpokládané danou veřejnou licenci). V případě děl užitých na základě zákonných licencí je nutno splnit příslušné zákonné podmínky (tj. uvést potřebné údaje předpokládané tzv. citační licenci – k tomu viz výše). V případě, že byly předměty ochrany užitý na základě jiného právního titulu (např. souhlasu), je to také nutno uvést. Současně je pak nutno uvést, že k takto užitým předmětům ochrany není poskytován návrh na uzavření licenční smlouvy jejíž obsah bude určen odkazem na příslušný druh veřejně dostupných licenčních podmínek Creative Commons, tj. že se na ně příslušná licence Creative Commons nevztahuje (viz kapitola „Praktické shrnutí“ a uvedená formulace). Zároveň je třeba splnit potřebné publicitní požadavky požadované poskytovatelem dotace.

Praktické shrnutí

Při **vytváření výstupů projektů** je ideální **neužívat** autorskoprávně chráněné předměty ochrany třetích stran.⁴ Pokud je tento postup nevyhnutelný, je nutné splnit příslušné podmínky zákonné licence (tj. dílo adekvátně citovat) nebo smluvní licence (např. v případě užití předmětů ochrany dostupných k užití za licenčních podmínek Creative Commons uvádět původ). Pokud je nutno užít předměty ochrany, které je možné užít dle licenčních podmínek Creative Commons, je vhodné užívat ty, které jsou dostupné pod stejnými licenčními podmínkami, jaké

⁴ Je nutno upozornit, že není možno užívat ani taková vlastní díla, k nimž byla třetí straně udělena výhradní výlučná licence.

budou použity při zpřístupňování výstupů projektů.

V rámci samostatného výstupu je pak potřeba předměty ochrany užitá na základě zákonných licencí citovat v souladu se zákonnou citační licencí a u předmětů ochrany užitých za některých z veřejně dostupných licenčních podmínek, splnit příslušné podmínky ohledně uvádění původu. Tyto předměty ochrany je nutno vhodně identifikovat.

Při zpřístupňování výstupů projektů je pak možno u všech výstupů uvádět např. následující formulace:

„Tento výstup lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

Uvedené se nevztahuje na díla nebo jiné předměty ochrany (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou ve výstupu užitý zejména na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv, jak je uvedeno u konkrétního jednotlivého předmětu ochrany.“

Tuto formulaci je nutno uvádět ve výstupu na místě, kde jsou dostupné nutné identifikační údaje výstupu jako např. název, autoři, afiliace/identifikace k příjemci dotace a to proto, aby bylo uživateli usnadněno uvádění nutných informací o původu výstupu.

Alternativě lze přímo stanovit jaké informace mají být uváděny při uvádění původu, tedy např. takto:

„Tento výstup lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>) při uvedení následujících identifikačních informací:

*Název výstupu: XXX Autor/Autoři: XXX
Institute: XXX (roz. příjemce dotace) Typ výstupu: XXX
Zdroj: XXX (zdroj, kde je výstup dostupný – např. DOI).*

Uvedené se nevztahuje na díla nebo jiné předměty ochrany (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou ve výstupu užitý zejména na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv, jak je uvedeno u konkrétního jednotlivého předmětu ochrany.“

anebo

„Tento <typ výstupu; např. prezentace, text, učební pomůcka> <název výstupu>, jehož autorem/autory je/ jsou <jméno autorů>, který je dostupný z: <identifikace zdroje>, lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>)

Uvedené se nevztahuje na díla nebo jiné předměty ochrany (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou ve výstupu užitý zejména na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv, jak je uvedeno u konkrétního jednotlivého předmětu ochrany.“

Jednotlivé druhy výstupů projektů OP VVV, jejich popis a možnost využití licenčních podmínek

Creative Commons ve vztahu ke každému konkrétnímu druhu výstupu upřesňuje příloha č. 1, tohoto dokumentu.

Autoři si dovolují závěrem zdůraznit, že výše doslovně uvedené formulace jsou jen jedny z možných variant formulací pro licencování výstupů projektů OP VVV v souladu licenčními podmínkami *Creative Commons BY 4.0 International* anebo *Creative Commons BY-SA 4.0 International* a že v rámci jejich faktické aplikace a reálného řešení otázky licencování výstupů projektů OP VVV bude vhodné rovněž vyčkat závěrů poskytovatelů dotací a řídicích orgánů.

V Brně dne 05. 10. 2021

JUDr. Matěj Myška, Ph.D., právník MU CTT

Mgr. et Mgr. Matěj Bůřil, vedoucí právního oddělení MU CTT

(část Informace o licencích CC a jejich praktických důsledcích vychází z materiálů připravených i JUDr. Janem Zibnerem)

Přílohy:

příloha č. 1 – Druhy výstupů OP VVV a Creative Commons

Příloha č. 1 - Druhy výstupů OP VVV a Creative Commons (CC)

Druh výstupu:	Popis:	CC
Článek		Ano, pokud je autorským dílem
Webová stránka		SW pod „open source licencí“, textová a grafická díla pod CC
Aplikace, software, databáze		SW pod „open source licencí“, textová a grafická díla pod CC
Video	animace, klip, spot, výukový film, virtuální hospitace, videozáznam události, experimentu, multimédia (audiovizuální díla s interaktivními prvky, videa z vzdělávacích akcí)	Autorskoprávní konvolut (několik děl sloučených do sebe), nutno ošetřit individuálně všechny složky – v zásadě se ale dají licencovat pod CC
Obrázek	včetně popisu	ano
Audio	vyjma využívaných jako výukový materiál	ano
Prezentace	vyjma využívaných jako výukový materiál	ano
Online kurz	online kurz, MOOC, e-learning, webinář	Autorskoprávní konvolut (několik děl sloučených do sebe), nutno ošetřit individuálně všechny složky – pokud je daná složka předmět ochrany, dá se licencovat
Publikace	publikace, skripta, sborníky, knihy, kapitoly knih, bulletin...	Autorskoprávní konvolut (několik děl sloučených do sebe), nutno ošetřit individuálně všechny složky – pokud je daná složka předmět ochrany, dá se licencovat
Studijní program	akreditované studijní obory; část charakteristika studijního programu z akreditačního spisu a profil absolventa	Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy
Program CŽV * <i>neveřejné, kvůli de minimis</i>	charakteristika programu CŽV	Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy
Strategické, metodické a analytické dokumenty	metodiky, směrnice, strategie, tutoriály, rámce, manuály, příručky, předpisy, plány, analýzy, šetření, studie, evaluace, statistika	Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy
Patentová přihláška, patent	včetně PCT přihlášek	ne
Odrůda, plemeno		ne
Funkční vzorek, průmyslový vzor, užitný vzor		ne
Mapa	vyjma využívaných jako výukový materiál	ano
Vzdělávací program	jde o např. o výstup aktivity č. 4 ISDV a aktivity č. 4 BKII, Vzdělávací program s metodikou, Vzdělávací program bez metodiky, Vzdělávací program s distanční částí bez metodiky, Vzdělávací program s distanční částí s metodikou	Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy

Výukový materiál/studijní opory	jakýkoliv libovolný materiál (dokument) který lze použít ve výuce - učební text, studijní text, pracovní listy s řešením / bez řešení, výuková prezentace, problémový projektový úkol, motivační úkol (křížovka, kvíz, hra, nahrávka atd.), přepis nahrávky, sken s popisem, graf, mapa, schéma, sken), videonahrávka, poslechové cvičení, audio nahrávka, interaktivní cvičení, testy, materiály ke studijnímu programu, digitální vzdělávací materiály, jiné výukové materiály	Autorskoprávní konvolut (několik děl sloučených do sebe), nutno ošetřit individuálně všechny složky – pokud je daná složka dílo, dá se licencovat
Příklad dobré praxe		Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy
Jiné	vzorová hodina (výstup aktivity č. 5 výzvy ISDV II), zprávy z mobilit, pracovních cest apod.	Není jasné, zda se jedná o předmět ochrany, pokud ano, dá se licencovat pod CC, případně ošetřit dílčí složky dle jejich povahy